

IMPACTE SOBRE ELS CONSUMIDORS DE LA CREACIÓ DE LA SEM

Introducció

L'objecte del present informe és determinar el impacte econòmic que pels ciutadans del territori de l'AMB, i més concretament pels abonats al servei de distribució domiciliària d'aigua potable comportarà la creació de la societat de economia mixta (en endavant, la SEM) entre la Societat General d'Aigües de Barcelona (AGBAR) i l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) amb uns percentatges de participació social del 85 i el 15 %, respectivament.

Aquest impacte econòmic sobre els consumidors s'ha d'analitzar principalment a partir del Conveni per la constitució de la SEM, així com d'altres documents que formen part de l'expedient, ja que cap d'ells recull els costos i els ingressos del servei de forma completa. De fet, fins i tot l'Annex 3 del Conveni, que recull un estudi de despeses d'abastament, està realitzat molt sintèticament, en base a unes estimacions per a l'any 2013.

Destacar que l'esmentat Conveni disposa a la seva clàusula 7, en relació a l'abastament que *"las tarifas hauran de cobrir les despeses de l'apartat 6.1.1. d'aquest"*. I al citat apartat es garanteix que la SEM tindrà dret a:

"Disposar d'unes tarifes suficients per autofinançar-se i mantenir l'equilibri econòmic de l'empresa. Això inclou, entre d'altres, les despeses pròpies de gestió, les despeses financeres, les d'amortització tècnica i un excedent empresarial que permeti una adequada retribució dels socis".

Dintre de les despeses pròpies de gestió estan incloses:

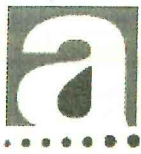
- el pagament per part de la nova societat a l'AMB d'un cànon d'abastament de meritació anual de 20 milions d'euros durant les anualitats del 2013 al 2015 i de 20 milions d'euros anuals actualitzats a l'IPC dels últims 12 mesos que es publiqui a Catalunya, a partir de l'any 2016 (clàusula 7.2 del Conveni);
- la compra per part de la nova societat d'economia mixta a SGAB de la resta de la quota del 40% corresponent al patrimoni que es detalla en l'annex 2 del Conveni, per un import de 190 milions d'euros. Aquest import serà finançat per la SGAB a un interès anual del 7'25% (clàusula 18.2); i
- la contraprestació a la SGAB per la cessió de manera continuada del "know-how" per un import equivalent al 3'5% de la xifra de negoci estimada, amb la consideració de despesa de gestió (clàusula 19.1.3).

Nous costos derivats del conveni

1) NOU CÀNON METROPOLITÀ

Els acords adoptats per l'AMB estableixen un nou cànon, pel que fa a l'abastament, que la SEM satisfarà periòdicament a l'AMB. Aquest cànon es fixa inicialment en 20 M€ /any, i es mantindrà durant tres anys (2013 a 2015). A partir de 2016 s'incrementarà anualment segons evolució de l'IPC de Catalunya. És a dir, que al final del període contractual haurà arribat a una xifra a l'entorn de 51,5 M€ /any. Així, al llarg de tot el període del contracte l'AMB percebrà un total de 1.141,5 M€ amb càrrec a la tarifa que hauran de satisfer les llars barcelonines i metropolitanes pel seu consum d'aigua. El nou cànon metropolità tributa, a més, per impost de transmissions patrimonials (4 per cent), i aquesta tributació és repercuteix al seu torn en tarifes.

Per tant, per aquest concepte, cada família haurà de pagar al llarg del contracte 878 € addicionals en la seva factura de l'aigua (25 €/any de mitjana).

Adicionalment, cal tenir present que, a més dels cànon corresponent a l'abastament, pel que fa al sanejament, està prevista una aportació a l'AMB d'un 10% dels ingressos de sanejament (pàg. 87 de la Memòria) que suposaria prop de 2-4 M€ anuals, a partir del 2014, que incrementarien el cànon de 20 M€ previst.

2) COMISSIÓ DEL 3'5 % A PERCEBRE PEL SOCI PRIVAT

Els acord adoptats per l'AMB estipulen que, addicionalment a tots els beneficis i contraprestacions que li corresponguin per altres conceptes, el soci privat tindrà dret a percebre una comissió del 3'5 per cent dels ingressos bruts de la SEM, en concepte de know-how o retribució per a la seva competència tècnica. Aquesta comissió no existeix avui en les vigents tarifes d'aigua, ja que es considera que la competència professional és necessària per a la prestació del servei i està implícita en la retribució de la gestora.

D'acord amb la previsió d'ingressos calculats en la pàg. 102 de la Memòria i continuant la sèrie fins a l'any 2047, per aquest concepte el soci privat percebrà al llarg del període del contracte 608 M€.

En tarifa, aquest nou concepte es computa com una despesa de gestió (clàusula 19.1.3 del conveni), a la qual s'hi carrega un 10 per cent addicional en concepte de beneficis a repartir entre la part pública i privada en les proporcions abans indicades, és a dir, 61 M€ més (incorporats en el punt de beneficis esperats).

En resum, no sols es grava al abonat amb un nou concepte anomenat *know-how*, sinó que al formar part de la base per calcular el benefici de la SEM, aquest s'incrementa proporcionalment, augmentant encara més el preu final.

Aquest nou concepte suposa per tant 467'5 € per família per a tot el període de contracte (13'4 €/any de mitjana).

3) RETRIBUCIÓ FINANCERA AL SOCI PRIVAT

Amb els acord adoptats per l'AMB, com a resultat del repartiment accionarial en funció de les aportacions a la SEM, aquesta queda deutora al soci privat per un import de 190 M €. Sense entrar a valorar aquesta qüestió, que es desenvoluparà més endavant, s'escau analitzar el nou cost financer que recau sobre l'abonat degut a que l'import de 190 M € s'haurà d'ingressar de forma ajornada abans de l'any 2023 i es retribueix inicialment al 7'25% anual.

Cal destacar que aquest interès es revisa anualment segons el tipus mig de les obligacions de l'Estat, més un diferencial indeterminat, que els documents no concreten i que, per tant, queda a l'albir de les parts quin serà el seu valor (parts que en aquest cas són la mateixa, ja que SGAB és a la vegada el creditor i el soci majoritari del deutor).

En relació a aquest punt, i atès que el tipus de la retribució és elevat, es qüestiona l'oportunitat d'incorporació d'una prima de risc, que ha de suportar el consumidor, quan no hi ha cap possibilitat d'impagament de les quantitats fixades, ja que el receptor de l'import aplaçat (SGABSA) és el soci majoritari de l'empresa que ha de fer el pagament (SEM).

Tampoc s'entén que el consumidor tingui que pagar un interès d'ajornament tan elevat per 190 M€ quan, en la pàg. 71 de l'annex 3 del conveni, apareix també un cost financer per l'any 2013, calculat sobre la totalitat dels actius afectes al abastament ($467 \text{ M€} = 190 + 286$), de 33,9 M€ que s'haurien de sumar als exposats en aquest punt.

Així, es quantifica tan sols la retribució financer del soci privat per a l'ajornament de part de les instal·lacions propietat de SGABSA, en uns imports que poden oscil·lar entre 76 M€ i 138 M€, en funció de quina quota de l'ajornament s'amortitzi cada any.

Això suposa entre 105 i 58 € addicionals per família, és a dir entre 10 i 6 € /any de mitjana, fins a l'1 de gener de 2023 (clàusula 18.2).

Beneficis esperats

1) BENEFICIS ADDICIONALS ALS ACTUALMENT SATISFETS PER LA TARIFA

De conformitat amb el darrer estudi de tarifes tramitat per l'AMB, els beneficis del gestor percebuts amb càrrec a tarifes, eren de 12,7 M€ (pàg. 61 de l'Estudi de Tarifes tramès a la Comissió de Preus de Catalunya) que es converteixen en 15,7 M€, després d'actualitzar-los amb l'IPC. El contracte garanteix explícitament un mínim per a garantir l'equilibri econòmic i que en cas de que no s'assoleixi aquest mínim, la part pública s'obliga a compensar.

Al analitzar l'operació objecte d'aquest informe s'ha de tenir present els següents factors:

- a) Valoració de l'aportació dels socis a la SEM
- b) Beneficis molt superiors als reconeguts
- c) Introducció d'un nou percentatge de beneficis sobre el sanejament que actualment es gestiona sense ànim de lucre.
- d) Garantia atorgada per la part pública de beneficis addicionals en el conjunt d'activitats de la SEM.

En relació a l'aportació de les parts, la clàusula 2.4 del conveni estableix les diferents aportacions al capital social i, com a resultat, determina la quota accionarial que li correspon a cadascuna de les parts. El sistema de valoració **no ha estat homogeni**, ja que per part de l'AMB, tot i mencionar el dret d'ús de les infraestructures, aquest s'ha valorat en base al valor actual d'uns fluxos futurs de sanejament (50,5 M€), mentre que per part del soci privat, s'ha considerat com aportació no dinerària del capital (286 M€) un 60% del valor net dels elements patrimonials afectats a l'abastament (476 M€). La conseqüència d'aquesta

Provença, 204-208
08036 Barcelona
Tel. 93 567 28 00
Fax 93 567 27 80
NIF Q 0801031 F

valoració és que la quota entre els usuaris és 15/85 i per tant l'aportació pública ha estat infravalorada.

Es troba a faltar, com ja s'ha mencionat en apartats anteriors, **una valoració dels elements patrimonials en propietat o en dret de ús que aporta l'AMB**, tal com s'ha fet amb la contribució a la societat de la part privada.

Si la cessió durant 35 anys del dret d'ús de les instal·lacions de sanejament fos valorada amb la metodologia que s'ha emprat per determinar el dret d'ús sobre les instal·lacions d'abastament en alta, com element clau del contracte de gestió de serveis públics, modalitat de concessió, per la gestió de la Xarxa Ter Llobregat, ens donaria una valoració de l'aportació de l'AMB que li atribuiria una quota societària superior al 15% (515 M€ només en les inversions efectuades en les EDAR's des del 2004).

Tampoc es veu que, tot i que l'AMB cedeix les instal·lacions d'abastament de la seva titularitat per a l'ús dels serveis de l'aigua, quedi reflectit aquest fet com una aportació a la SEM. No es coneix amb detall el valor d'aquestes instal·lacions, però en qualsevol cas, la valoració en termes econòmics de la cessió del seu ús és diferent a zero.

En segon lloc, és **qüestionable el sistema empleat del valor actual dels fluxes futurs** corresponents a l'AMB, una entitat pública, fins a la data "non profit", que el seu principal sistema de finançament seria un impost o bé una taxa, que en principi no haurien de generar beneficis o fluxes de fons. D'aquí que tampoc es consideri adequada la metodologia emprada que determina que l'aportació a la societat que fa l'AMB és de 50'55 M€.

En resum, amb una diferent valoració de les diferents aportacions dels socis de l'establerta en el Conveni, amb tota seguretat ens trobaríem amb una empresa explotadora del serveis de l'aigua mixta amb un percentatge superior a la representació pública.

Aquest fet no és neutre per a l'abonat del servei, ja que, arribat el cas, presumiblement, els beneficis empresarials corresponents a l'entitat pública, revertirien en benefici del servei en

Agència Catalana de l'Aigua

Provença, 204-208
08036 Barcelona
Tel. 93 567 28 00
Fax 93 567 27 80
NIF Q 0801031 F

forma d'inversió o, fins i tot, reducció de la tarifa, d'acord amb els principis i criteris de la Directiva Marc de l'Aigua (l'aigua paga l'aigua).

En relació al benefici del gestor, d'acord amb les xifres de la pàg. 101 de la Memòria, el resultat d'explotació s'inicia l'any 2013 amb 37'3 M € /any. Recordem que aquesta xifra suposa un 300 per cent d'increment sobre la retribució prevista en el darrer expedient de tarifes complet presentat a la Comissió de Preus. El valor capitalitzat de la sèrie és de 476'5, és a dir, 317'6 M € més que si s'adoptés per al seu càlcul la xifra de beneficis que actualment recullen les tarifes. Aquest increment espectacular de beneficis es consolida en l'actiu i el passiu de la nova SEM. En l'actiu, com a valor dels actius aportats per la part privada (i que, per tant, s'amortitzarà amb càrrec a tarifes durant el període de contracte); i en el passiu, en part, com a capital del soci privat a recuperar per aquest a la finalització del període de contracte i, en part, com a deute de la SEM cap al soci privat, que aquesta haurà de repagar amb un gravós tipus d'interès.

Pel que fa al sanejament, mencionar que actualment es gestiona sense ànim de lucre. En el contracte subscrit, la part pública aporta un capital de 50'5 M €, que es calcula com a capitalització de beneficis futurs, que avui no té l'activitat de sanejament. La part pública s'obliga a garantir que aquests beneficis es produiran mitjançant la creació d'una nova taxa/tarifa que abonaran les famílies, però no queda clar quin és el reflex del 6-10% de retribució.

Això no obstant, en els acords, la part pública garanteix uns beneficis abans d'impostos que per al primer any són de 19,7 M€ i que al llarg del contracte es van incrementant fins a assolir els 54 M€.

Per tant, tots aquests conceptes introdueixen uns beneficis addicionals mínims que, per a tot el període de contracte, suposen 431'2 M€, és a dir, 331'65 € per família (9'48 €/any de mitjana).

Generalitat de Catalunya
**Departament de Territori
i Sostenibilitat**

2) MARGE COMERCIAL SOBRE OBRES I ALTRES CONCEPTES

Els acords adoptats introdueixen també la garantia que la SEM contractarà l'execució d'obres (que la memòria ni concreta ni valora) per un import de 2.033 M€ al llarg de tot el contracte. Els imports anuals no arriben al mínim per haver de realitzar un procés de licitació establert en la Llei 31/2007 de sectors exclosos i que, per tant, la SEM podrà adjudicar sense més tràmit. Ostentant el soci privat la majoria absoluta en els òrgans d'administració i tenint en el seu grup empreses constructores, és previsible que l'adjudicatari sigui alguna empresa del propi grup. Aquestes obres s'amortitzaran amb càrrec a tarifes. Considerant un 19 per cent de marge comercial, aquest concepte generarà al soci privat uns beneficis de 400 M€.

La manca de transparència a l'hora de contractar, pot possibilitar també la contractació de serveis de gestió i manteniment: lectures de comptadors, laboratori, gestió tributària, etc, a filials o empreses vinculades, a preus no competitius.

Destacar que aquesta tendència va en augment, ja que com es pot comprovar al darrer estudi de tarifes aprovat per la Comissió de Preus de Catalunya, s'aprecien importants increments en les partides de treballs de tercers (un 70 per cent d'augment), i les despeses generals passen de 7 M€/any a 27 M€/any. Tot i que pot tractar-se d'un sobrecost que recau sobre l'usuari final, no s'ha inclòs en el quadre resum de l'impacte sobre les famílies, per no disposar de més detall.

3) REPERCUSSIÓ SOBRE ELS CONCEPTES ANTERIORS D'IMPOSTOS I TAXES

Sobre els ingressos bruts del servei de distribució en baixa d'aigua potable, les companyies satisfan un 1'5 per cent de la facturació en concepte de taxa municipal. Per tant, tots els factors que incrementen la tarifa que anteriorment s'han descrit, generen una despesa tarifària addicional d'un 1'5 per cent.

El preu de l'aigua també està gravat amb l'IVA, per tant els increments de preus també suposen un major cost fiscal per a les famílies, per a les quals l'IVA és despesa.

Els sobre costos fiscals derivats d'aquests nous cànon i sobre beneficis suposen 235 € per família (6'7 € /any de mitjana per família).

4) RESUM DE L'IMPACTE SOBRE LES FAMÍLIES DE LA NOVA SEM, en el període de l'operació

	Total per família (€)	Mitjana anual per família (€)
1 CÀNON METROPOLITÀ (per l'abastament)	878,12	25,06
2 CÀNON (pel sanejament)	75,76	2,16
3 Comissió soci privat (3,5%)	467,50	13,4
4 Retribució financera soci privat *	58,00	5,8
5 Beneficis addicionals mínims	331,65	9,48
6 Costos fiscals: 1,5%, IVA, ITP	246,42	7,0
TOTAL	2.057,45	62,94

* Fins a l'1 de gener de 2023

En conclusió, aquest informe recull els elements de cost més destacats que recauen sobre l'usuari d'aigua de l'entorn metropolità, juntament amb la quantificació aproximada del nou impacte al llarg del període 2013-2047, calculada en base a la informació disponible fins la data.

Mariona Coch Roura

Directora de l'Àrea Tributària i d'Ingressos

